

Forslag

til

Lov om Skjern kommunes oprettelse til købstad.

Fremsat den 29. november 1957 af indenrigsministeren.

§ 1.

Skjern kommune oprettes til købstad fra den 1. april 1958 at regne; som følge heraf kommer fra dette tidspunkt at regne de for købstæderne i almindelighed gældende lovbestemmelser til anvendelse på kommunen, for så vidt andet ikke er bestemt i nærværende lov.

§ 2.

Grænsen for det område, der skal henføres til købstadens bygrunde, fastsættes af indenrigsministeren efter forslag fra kommunalbestyrelsen og efter forhandling med landbrugsministeren i overensstemmelse med reglerne i § 4, stk. 2, i lov af 11. februar 1863. Bestemmelserne i samme lovs § 5, stk. 2 og 3, om skyldsætning af købstædernes bygrunde finder ikke anvendelse i Skjern købstad.

§ 3.

De i lov nr. 188 af 20. maj 1933 om kommunale ejendomsskatter som ændret senest ved lov nr. 31 af 15. februar 1957 indeholdte regler om de faste ejendommers beskatning i købstæderne bringes til anvendelse på Skjern købstad med de lempelser, der følger af bestemmelserne i nærværende paragraf og § 9.

Den promille, hvormed den kommunale grundskyld skal opkræves i Skjern købstadskommune, fastsættes for tiden fra nærværende lovs ikrafttræden til den 31. marts 1959 til 12. Ved fastsættelsen af den almindelige grundskyldpromille efter dette tidspunkt vil det være at iagttage, at den kommunale grundskyld og ejendomsskyld ikke kommer til at udgøre mere end $\frac{1}{6}$ af alle de udgifter, som efter gennemsnittet af det sidste tiår i det hele har været genstand for ligning på fast ejendom og på

personer i Skjern kommune, såvel til Skjern kommune som til Ringkøbing amtskommune. Indenrigsministeren kan, såfremt forholdene i særlig grad måtte tale derfor, efter indstilling fra byrådet dispensere fra den nævnte begrænsning.

Den sognekommunale ejendomsskyld, som ville have påhvilet ejendommene i Skjern kommune for skatteåret 1957/58, såfremt ejendomsskylden i dette år havde været udskrevet med 9 promille, fikseres som kommunal ejendomsskyld for ejendommene, jfr. bestemmelserne i afsnit I i lov nr. 31 af 15. februar 1957 om ændring af lov om kommunale ejendomsskatter, hvilke bestemmelser i øvrigt finder anvendelse med de ændringer, som er fornødne under hensyn til, at ejendomsskylden fikseres på det nævnte grundlag. I tilfælde, hvor de nævnte bestemmelser ikke måtte være anvendelige, fastsætter indenrigsministeren de nærmere regler.

§ 4.

De bestående landhypotekforeninger, der hidtil har haft udlånsadgang i Skjern kommune, bevarer retten til efter den 1. april 1958 at yde lån i området jævnsides med Jydsk Hypotekforening.

Ejendomme i Skjern kan efter den 1. april 1958 forsikres også i sådanne af justitsministeriet i henhold til lov nr. 47 af 12. april 1889 om brandforsikringsforeninger for landbygninger anerkendte brandforsikringsforeninger, der i øvrigt ikke overtager forsikring af købstadbygninger.

Overgangsbestemmelser.

§ 5.

Med hensyn til de første valg af med-

lemmer til Skjern byråd og ligningskommission gælder følgende regler:

1. Ved det ordentlige valg til kommunalbestyrelserne i marts måned 1958 foretages efter de for købstæderne gældende bestemmelser valg af medlemmer til Skjern byråd og af kommunale revisorer, gældende for 4 år. Det antal byrådsmedlemmer, der skal vælges, fastsættes af indenrigsministeren efter indstilling af Skjern sogneråd. Valgene forberedes og ledes af en valgbestyrelse bestående af Skjern sogneråds formand og 2 af sognerådet af dets midte valgte medlemmer. Klager i anledning af valget indsendes med valgbestyrelsens erklæring til indenrigsministerens afgørelse.
2. Valg af ligningskommission foretages i november måned 1958 eller efter indenrigsministerens bestemmelse til et tidligere tidspunkt.

Personer, der er bosat i Skjern kommune, har ikke valgret eller valgbarhed til Ringkøbing amtsråd ved det ordentlige kommunevalg i marts måned 1958.

§ 6.

Skjern sogneråd er bemyndiget til at udarbejde forslag til de for Skjern købstad fornødne vedtægter, ligesom sognerådet i det hele i tiden indtil den 1. april 1958 drager omsorg for udførelse af de foranstaltninger, som bestemmelsen i § 1 i nærværende lov nødvendiggør.

Indtil nye vedtægter for Skjern kommune er trådt i kraft, vedbliver de hidtidige vedtægter at gælde i det omfang, de er forenelige med den for købstæderne gældende lovgivning.

§ 7.

Forslag til overslag over Skjern kommunes indtægter og udgifter for regnskabsåret 1958/59, affattet efter det af indenrigsministeren i medfør af § 21 i lov nr. 87 af 25. marts 1933 om købstadkommunernes styrelse foreskrevne skema, behandles og vedtages af Skjern sogneråd i overensstemmelse med reglerne i nævnte lovbestemmelse.

Sognerådet har at foretage skatteligningen for skatteåret 1958/59. Fra den 1. april 1958, og indtil der i overensstemmelse med reglerne i § 5, stk. 1, nr. 2, er

valgt en ligningskommission, virker byrådet som ligningskommission.

§ 8.

Tilskuddet fra den fælleskommunale ud-ligningsfond til nedbringelse af Skjern købstadkommunes og Ringkøbing amtskommunes udgifter til drift af sygehuse i regnskabsårene 1958/59 og 1959/60 vil være at beregne under ét for de to kommuner og derefter at fordele mellem kommunerne i forhold til henholdsvis indbyggertallet pr. 1. oktober 1955 i Skjern kommune og i amtskommunen i øvrigt og antallet af tilskudsberettigende sygedage i regnskabsårene 1956/57 og 1957/58 for patienter fra Skjern kommune og fra amtskommunen i øvrigt.

§ 9.

De ejendomsskatter, der hidtil har været pålagt de i Skjern kommune beliggende ejendomme til Ringkøbing amtskommune, bortfalder fra den 1. april 1958 at regne, således at der af de pågældende ejendomme for første halvår af 1958 alene svares amtskommunale ejendomsskatter med halvdelen af de for halvåret pålignede beløb.

Ud over de i overensstemmelse med bestemmelserne i § 3 udskrevne ejendomsskatter svares der af de i kommunen beliggende ejendomme i en overgangsperiode af 15 år, første gang i skatteåret 1958/59, til købstadkommunen et beløb beregnet som grundskyld og ejendomsskyld på grundlag af ejendommenes skattepligtige grundværdi og skattepligtige ejendomsskyldværdi til amtskommunen, jfr. § 3, stk. 2, i lov nr. 188 af 20. maj 1933, i året 1958 og med anvendelse af følgende grundskyld- og ejendomsskyldpromiller:

Skatteår	Grundskyldpromille	Ejendomsskyldpromille
1958/59-1960/61 ..	10	6
1961/62-1963/64 ..	8	4,8
1964/65-1966/67 ..	6	3,6
1967/68-1969/70 ..	4	2,4
1970/71-1972/73 ..	2	1,2

Indenrigsministeren bemyndiges til at ændre foranstående promiller, såfremt forudsætningerne for deres fastsættelse på en efter ministerens skøn væsentlig måde forrykkes.

§ 10.

Tvivilsspørgsmål af økonomisk art, der måtte opstå i forbindelse med Skjern kommunes udskillelse fra Ringkøbing amts-

kommune, og som ikke bliver afgjort ved overenskomst mellem de to kommunalbestyrelser, afgøres af indenrigsministeren.

Bemærkninger til lovforslaget.

Under hensyn til den af Skjern sognekommune gennemgaaede udvikling, hvorved kommunen har fået en bymæssig karakter, har Skjern sogneråd fundet det rimeligt og ønskeligt, at Skjern kommune udskilles fra Ringkøbing amtskommune og oprettes til købstadkommune. Kommunens samlede indbyggertal udgør godt 5 000, og langt den største del heraf bor i Skjern by. Den egentlige landbefolkning udgør kun godt 600 indbyggere. Byen har endvidere et udstrakt opland, for hvilket den udgør et naturligt midtpunkt i erhvervsmæssig og anden henseende.

Kommunens indbyggere har haft lejlighed til at give udtryk for deres stilling til forslaget, og der har vist sig at være overvejende stemning for at søge Skjern kommune oprettet til købstad.

Ringkøbing amtsråd har givet sin tilslutning til, at kommunen udskilles fra amtskommunen og oprettes til købstad, og der er opnået enighed mellem amtsrådet og Skjern sogneråd om de nærmere vilkår herfor. Ifølge den indgåede overenskomst, der er optaget som bilag til nærværende lovforslag, skal Skjern kommune betale amtskommunen et beløb på ialt 930 000 kr., der afdrages over 10 år med 93 000 kr. årlig. Det er endvidere aftalt, at Skjern kommune får ret til indlæggelse af patienter fra kommunen på amtskommunens sygehuse på samme vilkår, som gælder for patienter fra amtets øvrige købstæder. Endelig indeholder overenskomsten bestemmelser om overdragelse af de inden for Skjern kommunes grænser beliggende landeveje til Skjern kommune.

Spørgsmålet om Skjern kommunes oprettelse til købstad har været forelagt for samtlige de ministerier, hvis område vil blive berørt af ændringen, og der er fra ministeriernes side givet tilslutning til forslagets gennemførelse.

Efter det foreliggende lovforslag vil Skjern sognekommune med virkning fra den 1. april 1958 blive oprettet til købstadkommune under navnet Skjern købstadkommune.

Med hensyn til de enkelte paragraffer i lovforslaget skal man bemærke følgende:

ad § 1.

Ifølge lovforslaget vil hele den nuværende

Skjern sognekommune blive oprettet til købstad, således at der ikke sker ændringer i de nuværende kommunegrænser.

Bestemmelsen om, at de for købstæderne i almindelighed gældende bestemmelser fra den 1. april 1958 at regne kommer til anvendelse på Skjern købstad, får ingen indflydelse på kommunens hidtidige skoleordning, hvorefter der inden for den bymæssige bebyggelse er købstadordnet skolevæsen, medens de tre skoler i landdistriktet er landsbyordnede.

På næringsvæsenets område vil overgangen til købstad medføre, at udøvelsen af vognmandsnæring, der hidtil har været fri, vil fordre næringsbrev. Vognmænd, der har udøvet erhvervet i kommunen i mindst 1 år før overgangen til købstad, vil dog i medfør af næringslovens § 97 kunne få udfærdiget det fornødne næringsbrev uden betaling af det sædvanlige gebyr.

Fra og med regnskabsåret 1958/59 beregnes Skjern kommunes andel i motorafgifterne efter de for købstæderne gældende bestemmelser, jfr. § 9, stk. 4 og 5, i lovbekendtgørelse nr. 123 af 23. marts 1932 om afgift af motorkøretøjer m. v., således at fordelingen inden for det for købstæderne afsatte beløb sker på grundlag af indbetalt vægtafgift samt længden af gader og veje af nærmere angiven art.

I henseende til områdeafgrænsningen efter forsorsloven og folkeforsikringsloven har Skjern kommune hidtil været sidestillet med købstæderne.

ad § 2.

I forbindelse med overgangen foreslås Skjern kommunes område opdelt i bygrunde og jorder, hvorved de i kommunen beliggende faste ejendomme får matrikulære betegnelser, der viser, at ejendommene er beliggende i en købstad. Det foreslås dog samtidig, at den i § 5, 2. og 3. stk., i lov af 11. februar 1863 om den kommunale beskatning i købstæderne foreskrevne særlige ansættelse til bygrundshartkorn undlades, idet en sådan ikke længere tillægges betydning i skattelovgivningen.

ad § 3.

De i den kommunale ejendomsskattelov (lov

nr. 188 af 20. maj 1933 som ændret senest ved lov nr. 31 af 15. februar 1957) indeholdte bestemmelser vedrørende ejendomsbeskatningen i købstadskommunerne vil for størstedelens vedkommende umiddelbart kunne bringes til anvendelse i Skjern kommune ved dennes overgang til købstadskommune, men det vil dog i et vist omfang være nødvendigt at fastsætte særlige regler.

Skjern sogneråd har indstillet, at grundskyldpromillen, der for skatteåret 1957/58 udgør 6,2, i forbindelse med kommunens overgang til købstadskommune fastsættes til 12, og at der i en overgangsperiode af 15 år svares en gradvis lempet „merejendomsskat“ svarende til de hidtidige amtskommunale ejendomsskatter, dog således at promillerne for „merejendomsskatten“ fastsættes således, at den samlede ejendomsbeskatning straks bliver mindre end hidtil, jfr. bemærkningerne til § 9.

I overensstemmelse med sognerådets indstilling foreslås grundskyldpromillen indtil udløbet af indeværende fireårsperiode den 31. marts 1959 fastsat til 12. For følgende fireårsperioder fastsætter byrådet selv grundskyldpromillen inden for de grænser, der efter lovgivningens almindelige regler gælder for fastsættelse af grundskyldpromiller i købstæder.

De i den kommunale ejendomsskattelovs § 5, stk. 1, 3. pkt., og stk. 4, indeholdte begrænsninger i købstadskommunernes adgang til at udskrive ejendomsskatter vil — når bortses fra „merejendomsskatterne“ — umiddelbart kunne finde anvendelse på Skjern kommune, idet det dog i denne forbindelse må bemærkes, at der ikke i skatteåret 1925/26 har været opkrævet kommunal ejendomsskyld i kommunen i henhold til lov nr. 85 af 15. maj 1903 § 21. Under hensyn til, at en sådan begrænsning i adgangen til at dække de kommunale udgifter ved udskrivning på de faste ejendomme hidtil ikke har været gældende i kommunen, har man fundet det rimeligt, at der gives indenrigsministeren adgang til efter indstilling fra byrådet at dispensere fra den nævnte begrænsning.

Da grundskyldpromillen ved kommunens overgang til købstad er foreslået fastsat til 12, og da der i henhold til den kommunale ejendomsskattelev højst vil kunne ske en forhøjelse af denne promille med 1,0 for hver fireårsperiode, er der kun ringe sandsynlighed for, at en dispensation vil blive aktuel.

Det bemærkes, at lov nr. 166 af 24. maj 1955 om forøgelse af den kommunale ejendomsbeskatning i købstæder m. v. efter sit indhold ikke vil finde anvendelse på Skjern kommune ved dennes oprettelse til købstad.

Under hensyn til, at den kommunale ejendomsskyld i købstæderne ved lov nr. 31 af 15. februar 1957 er blevet fikseret, må det være en naturlig følge af Skjerns overgang til købstadskommune, at ejendomsskylden i denne kommune på tilsvarende måde fikseres. Ejendomsskylden i de øvrige købstæder er fikseret på grundlag af forskelsværdierne i skatteåret 1956/57, og den 11. almindelige vurdering er således uden betydning for ejendomsskylden i købstæderne. I Skjern kommune er derimod ejendomsskylden i skatteåret 1957/58 udskrevet på grundlag af værdierne ved den 11. almindelige vurdering, og det vil derfor af hensyn til kontinuiteten i beskatningen næppe være rigtigt at fiksere ejendomsskylden på samme grundlag som i de øvrige købstæder. Den kommunale ejendomsskyld foreslås derfor fikseret på grundlag af de skattepligtige forskelsværdier i skatteåret 1957/58, men således at de i lov nr. 31 af 15. februar 1957 indeholdte bestemmelser vedrørende fiksering af ejendomsskyld i købstæderne iøvrigt finder tilsvarende anvendelse, og således at der åbnes adgang for indenrigsministeren til om fornødent at fastsætte nærmere bestemmelser. Da den amtskommunale ejendomsskyld, der i året 1957 har været udskrevet med 11,63 promille, bortfalder ved kommunens oprettelse til købstad, foreslås det at fiksere den ordinære kommunale ejendomsskyld til de beløb, der ville have påhvilet ejendommene, såfremt ejendomsskyld i kommunen i skatteåret 1957/58 var opkrævet med en i forhold til den foreslåede forhøjede ordinære grundskyldpromille (12) fastsat ejendomsskyldpromille.

ad § 4.

Paragraffens bestemmelse om, at de bestående landhypotekforeninger og brandforsikringsforeninger for landbygninger bevarer retten til at udøve deres hidtidige virksomhed i Skjern, er indsat efter forslag fra henholdsvis boligministeriet og justitsministeriet.

I henhold til lov om kreditforeninger, jfr. lov-bekendtgørelse nr. 139 af 15. april 1957 § 2, stk. 3, gælder en tilsvarende ret for de kreditforeninger, der hidtil har haft ret til at yde lån i kommunen.

ad § 5.

Da valg af købstædernes ligningskommissioner i henhold til købstadskommunallovens § 24 først finder sted i november måned 1958, foreslås der tillagt indenrigsministeren beføjelse til at lade valget foretage til et tidligere tidspunkt.

ad § 6.

Den for købstadkommunerne i almindelighed gældende lovgivning hjemler bl. a., at der for hver købstad oprettes følgende vedtægter:

1. Vedtægt for styrelsen af købstadens kommunale anliggender, jfr. § 31, stk. 1, i lov om købstadkommunernes styrelse som bekendtgjort ved lovekendtgørelse nr. 328 af 6. juli 1950.

2. Lønningsregler og tjenestemand- og pensionsvedtægter, jfr. § 31, stk. 3, i fornævnte lov.

3. Skattevedtægt, jfr. lov nr. 28 af 18. februar 1937 vedrørende personlig skat til kommunen.

4. Politivedtægt, jfr. lov indeholdende bestemmelser om politiet uden for København af 4. februar 1871.

5. Brandvedtægt, jfr. lov om brandvæsenet i købstæderne af 21. marts 1873 § 1.

6. Beværtervedtægt, jfr. lov nr. 129 af 15. marts 1939 om bevaltning og gæstgiveri m. m.

7. Bygningsvedtægt, jfr. bygningslov for købstæderne af 30. december 1858 § 40, jfr. § 35, sammenholdt med lov angående yderligere regler for tilvejebringelsen af bygningsreglementer for landdistrikter og bygningsvedtægter for købstæderne af 5. december 1894 § 2 og bygge lov for staden København af 29. marts 1939 § 75.

8. Sundhedsvedtægt, jfr. lov af 12. januar 1858 om tilvejebringelse af sundhedsvedtægter som ændret ved lov af 28. marts 1868.

9. Vejvedtægt, jfr. § 23 i lov om købstadkommunernes styrelse.

Da de nye vedtægter for kommunen så vidt muligt bør træde i kraft samtidig med kommunens oprettelse til købstad den 1. april 1958, foreslås det, at Skjern sogneråd bemyndiges til at udarbejde forslag til nye vedtægter for kommunen, således at forslagene betids kan indsendes til vedkommende ministeriums eller — for så vidt angår brandvedtægten — til amtmandens stadfæstelse. Endvidere må sognerådet indsende forslag til boligministeren overensstemmende med bygningslov for købstæderne af 30. december 1858 § 1 med hensyn til den grænse, inden for hvilken den nævnte lov skal være anvendelig, samt udmelde vurderingsmænd i overensstemmelse med lov om udlån af umyndiges midler af 19. marts 1869 § 2.

ad § 8.

I henhold til § 8 i lov nr. 71 af 27. februar 1946 om sygehusvæsenet som ændret ved senere love beregnes tilskudet til amtskommunerne og købstadkommunerne fra den fælleskommunale udligningsfond til drift af sygehuse efter nærmere fastsatte regler med dels et beløb pr. indbygger i

kommunen ved den seneste almindelige folketælling, dels et beløb pr. sygedag på kommunens sygehuse.

Da sygehusstilskudene for regnskabsårene 1958/59 og 1959/60 beregnes på grundlag af kommunernes sygehusudgifter og sygedage i regnskabsårene 1956/57 og 1957/58, i hvilke Skjern kommune ikke har haft sygehusudgifter, vil der ikke efter ovennævnte bestemmelser tilkomme Skjern kommune noget sygehusstilskud i årene 1958/59 og 1959/60. Da Skjern kommune fra den 1. april 1958-at regne kommer til at bære alle sygehusudgifter vedrørende kommunens indbyggere, og da Ringkøbing amtskommunes udgifter vil blive nedsat tilsvarende, har man fundet det rimeligt, at der — på samme måde, som det i almindelighed sker ved indlæmmelser i købstæder — for regnskabsårene 1958/59 og 1959/60 tillægges Skjern købstadkommune en forholdsmæssig andel af amtskommunens sygehusstilskud.

ad § 9.

For at tilvejebringe en jævn overgang fra den bestående ejendomsskatning til det fremtidige ejendomsskatteniveau i købstaden foreslås det — som nævnt i bemærkningerne til § 3 — i overensstemmelse med almindelig praksis i indlæmmelsesager, at der i en overgangsperiode af 15 år skal opkræves en gradvis lempet ejendomsskat efter reglerne for amtskommunale skatter. De foreslåede begyndelsespromiller er fastsat under hensyn til, at ejendomsskatterne til Skjern kommune samtidig forhøjes, jfr. bemærkningerne til § 3.

Til belysning af forslaget virkninger på ejendomsskatningen kan anføres, at udskrivningen af ejendomsskatter til sognekommunen i skatteåret 1957/58 og til amtskommunen i året 1957 udgør:

Sognekommunal grundskyld (6,2 ‰)	40 393 kr.	
Sognekommunal ejendomsskyld (4,6 ‰)	33 230 -	
		73 623 kr.
Amtskommunal grundskyld (18,75 ‰)	122 858 kr.	
Amtskommunal ejendomsskyld (11,63 ‰)	96 669 -	
		219 527 -
I alt		293 150 kr.

medens udskrivningen af ejendomsskatter til Skjern kommune beregnet på grundlag af de tilsvarende skattepligtige værdier efter forslaget i det første regnskabsår vil indbringe:

Almindelig kommunal grundskyld (12 ‰).	78 180 kr.	
Fikseret kommunal ej- endomsskyld (9 ‰)	65 015 -	
	<hr/>	143 195 kr.
Overgangs-grundskyld (10 ‰).....	65 524 kr.	
Overgangs-ejendoms- skyld (6 ‰).....	49 872 -	
	<hr/>	115 396 -
	I alt...	<hr/> 258 591 kr.

Såfremt forudsætningerne for bestemmelserne om den ved lovforslaget fastsatte gradvise overgang fra sogne- og amtskommunal til købstadkommunal

ejendomsbeskatning væsentlig forrykkes, bør der være adgang til at ændre de fastsatte promiller for „merejendomsskatten“, og derfor er i paragrafens sidste stykke givet en bemyndigelse for indenrigsministeren til at træffe bestemmelse herom.

ad § 10.

Da der mellem Skjern sogneråd og Ringkøbing amtsråd er opnået enighed om vilkårene for Skjern kommunes udskillelse fra amtskommunen, jfr. den som bilag optagne overenskomst, kan det ikke påregnes, at større tvivlsspørgsmål vil opstå, som kræver indenrigsministerens afgørelse. Bestemmelsen i § 10 er iøvrigt i overensstemmelse med gældende praksis vedrørende indlemmelse i købstæder.

Bilag.**Overenskomst af 4. juni 1956 mellem Ringkøbing amtsråd og Skjern sogneråd om de økonomiske forhold ved Skjern sognekommunes udskillelse fra amtskommunen som ændret ved overenskomst af 4. oktober 1957.****Pkt. 1.**

Skjern kommune erlægger en affindelsessum til amtskommunen på 930 000 kr. at betale med 93 000 kr. årlig hver 1. oktober i 10 år, første gang den 1. oktober 1958 og således, at den til enhver tid værende restsum forrentes med den for pengeinstitutterne i amtet fastsatte højeste indlånsrente, for tiden 5 pct. p. a.

Pkt. 2.

Patienter fra Skjern kommune har ret til indlæggelse på amtskommunens sygehuse på samme vilkår som de for patienter fra amtets købstæder til enhver tid fastsatte.

Overenskomst herom vil senere være at oprette.

Pkt. 3.

Skjern kommune overtager uden godtgørelse fra amtskommunen samtlige de inden for kommunens grænser beliggende landevejsstrækninger i den stand, hvori de henligger, dog således at amtskommunen forinden overdragelsen påtager sig istandsættelse af landevejen Røgind-Starbæk på strækningen fra den nordlige fod af jernbaneviadukten til sogneskillet ved Dejbjerg kommune samt udbygningen af vejsvinget på Holstebrovej nord for viadukten.